

מנה בנת

לע"צ הגה"צ ר' שלמה בן רבי
מרדכי גולדמן מזוועהיל זיע"א
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@ GMAIL.COM

גליון 70 פרשת אמור תשפ"א

יומא כא-כז

שנו בברייתא שיש ו' סוגי אש: אוכלת ואינה שותה, והיינו אש שלנו, ויש אש ששותה ואינה אוכלת והיינו אש של חולים, ויש אש שאוכלת ושותה והיינו אש של אליהו שליחכה את המים שבתעלה, ויש אש שאוכלת לחים ויבשים והיינו אש של המערכה, ויש אש דוחה אש של גבריא, ויש אש שאוכלת אש והיינו אש של שכינה, כמו ששינו שהושיט הקב"ה אצבעו בינהם ושרפם,

לכאורה יש עשן במקדש שהרוח הזיזה אותו שר' יצחק בר אבדימי אמר שבמוצאי יו"ט אחרון של חג כולם צפו לעשן מערכה, שאם נוטה העשן לצפון, העניינים שמחים ובעלי הבתים עצבים שגשמי השנה מרובים והפירות מרקיבים באוצרות, ואם נוטה לדרום העניינים עצבים ובעלי הבתים שמחים שגשמי השנה מועטים והפירות משתמרים, ואם נוטה למזרח כולם שמחים ואם נוטה למערב כולם עצבים, ויש לומר שהעשן מיתמר כדקל אך אינו מתפזר.

יש להקשות ששינו שרוח מזרחית לעולם יפה ומערבית לעולם קשה, רוח צפונית יפה לחיטים אחר שהביאו שלישי ורעה לזיתים כשהם חונטים, רוח דרומית קשה לחיטים שהביאו שלישי, ויפה לזיתים כשהם חונטים, ורב יוסף או מר זוטרא אמרו שהסימן לכך הוא שולחן בצפון ומנורה בדרום ששולחן מגדל את מה שעליו דהיינו החיטים, ומנורה מגדלת את השמן, ויש לומר שרוח מזרחית טובה רק לבני בבל, אך היא קשה לא"י.

פרק בראשונה

דף כב משנה בהתחלה כל הרוצה יכל לתרום את המזבח וכשהרבה כהנים רצו הם רצים בכבש ומי שהקדים את חבירו בד' אמות זכה, ואם היו שוים אמר הממונה שיוציאו אצבע אחת או שתיים אך לא את האגודל, ופעם היו שנים שוים בכבש ואחד דחף את חבירו ושבר את רגלו, וכיון שראו שבאו לידי סכנה תקנו שיתרמו רק בפייס והיו ד' פייסות וזה הוא הפיס הראשון. **גמרא** בתחילה לא תיקנו פיס לתרומת הדשן כיוון שזה עבודת לילה ולא החשיבו אותה אך כשראו שבאו לידי סכנה תיקנו לה פייס ומה שיש פייס על הקטרת אברים ופדרים אף שזה עבודת לילה כי זה סוף עבודת היום, ותרומת הדשן אינה נקראת תחילת עבודת היום אף שאמר ר' יוחנן שאם קידש ידיו ורגליו לתרומת הדשן אינו צריך לקדש שוב, כיון שקידש מתחילת עבודה, יש לומר בדבריו שכבר קידש מתחילה לעבודה אך באמת זה עבודת לילה. ללישנא בתרא לא תיקנו מתחילה פייס לתרומת הדשן שחשבו שמחמת אונס שינה לא יבואו לפייס, אך כשראו שבכ"ז באים ומסתכנים, תיקנו פייס, ואף שלאברים ופדרים שזה לילה תיקנו פייס כי יותר קשה לקום מוקדם מללכת לישון מאוחר.

יש להקשות שבמקום אחר משמע שהתקנה היתה בשביל סידור המערכה, ששינו שמי שזכה בתרומת הדשן זכה בסידור מערכה ובסידור שני גזירין, ורב אשי אומר שהיו ב' תקנות שמתחילה חשבו שלא יבואו אחר כך ראו שבאים ומסתכנים תיקנו פייס, ואחרי שראו שלא שוה להם לבא לקום מוקדם לפייס, לכן תקנו שמי שזכה בתרומת הדשן זכה בסידור מערכה ובסידור שני גזירין.

המשנה אומרת שהקודם בד' אמות זכה אמר רב פפא שפשוט שאין הכוונה לד' אמות בקרקע כי כתוב רצים בכבש, וכן לא בד' אמות הראשונים כי כתוב רצים ועולים בכבש, ואחר כך כתוב כל הקודם, ואין לומר שמדובר בד' אמות באמצע הכבש, כיוון שאינם מסוימים, וא"כ פשוט שזה ליד המזבח, אך יש

דף כא חכמים בקשו רחמים שלא ישמע קול נשמה כשיוצאת מהגוף וזה התבטל.

ישנה ברייתא כדעת רב שילא שהיוצא לדרך קודם שקרא הגבר דמו בראשו, ור' יאשיה אומר שרק כשעשה כך פעמיים, ויש אומרים עד שיעשה ג' פעמים, ודוקא בתרנגול בינוני.

רב יהודה אמר בשם רב שכישוראל עלו לרגל היו עומדים צפופים בעזרה, אך כשהשתחו היה רווח ונמשכו עד אחר בית הכפורת, ויש לבאר שאף שנמשכו עד אחר בית הכפורת ועמדו צפופים אך כשהשתחו היה להם רווח, וזה אחד מעשרה ניסים שנעשו במקדש: שלא הפילה אשה מריח בשר הקודש, ולא הסריח בשר הקודש מעולם, ולא נראה זכוב בבית המטבחים, וכה"ג לא ראה קרי ביוה"כ, ועומר ושתי הלחם ולחם הפנים לא נפסלו, ועמדו צפופים אך השתחו ברווח, ומעולם לא הוזק אדם מנחש ועקרב בירושלים, ולא אמר אדם לחבירו צר לי המקום שאלין בירושלים, ולכאורה ב' הניסים האחרונים אינם מיוחדים לביהמ"ק אלא היו בירושלים, ויש לומר שביהמ"ק היו ב' ניסים נוספים: שמעולם הגשמים לא כיבו את האש של עצי המערכה, והעשן עצמו אפילו כל הרוחות שבעולם נשבו בו לא זו ממקומו.

לכאורה יש ניסים נוספים, כמו שאמר רב שמעיה בקלנבו ששברי כל חרס של בישול הקדשים נבלעו במקומם, ועוד מה שאמר אב"י מוראה ונוצה ודישון מזבח פנימי ודישון המנורה נבלעו במקומם, ויש לומר שאת הפסולים במשנה עומר שתי הלחם ולחם הפנים נמנים לאחד, ונכניס במקומם את הניסים של הבלועים, אך לכאורה נחשיב את הבלועים כנס אחד, ויש לומר שיש למנות את מה שאמר ריב"ל שהיה נס בלחם הפנים שהיה חם בסילוקו כמו בעת סידורו, כמו שכתוב **לשום לחם חם ביום הלקחו**, ולכאורה יש את הנס שאמר ר' לוי שיש מסורת מאבותינו שמקום ארון הקודש לא לקח מהמידה, ורבנאי אמר בשם שמואל שהכרובים היו עומדים בנס, ויש לומר שלא מחשיבים את הניסים שהיו בפנים, אך לכאורה הנס של בלחם הפנים הוא בפנים, ויש לומר כדברי ר"ל שדרש את הפסוק **השולחן הטהור**, ומשמע ולא טמא לפעמים, **עמוד ב** ולכאורה הוא כלי עץ שעשוי לנחת שמונה תמיד במקום אחד ושינוי שכלי עץ שעשוי לנחת אינו מקבל טומאה, אלא שהגביהו אותו להראותו לעולי רגלים שיראו את חיבתם לפני המקום שסילוקו כסידורו, ולכאורה יש את הנס שאמר רב אושעיא שכששלמה בנה את ביהמ"ק נטע בו מיני מגדים מזהב והם הוציאו פירותיהם בזמנם, וכנשבה בהם רוח הם נשרו שכתוב **ירעש כלבנון פריו** וכשנכנסו הנכרים להיכל יבש, שנאמר ופרח לבנון אומלל, והקב"ה עתיד להחזירן שכתוב **פרוח תפרח ותגל אף גילת ורנן כבוד הלבנון ניתן לה**, ויש לומר שהחשיבו רק ניסים שאינם קבועים ולא ניסים קבועים, ולפ"ז מובן שלא מנו את הניסים של הארון וכפורת שהם קבועים, לכאורה למערכה לא היה עשן שכתוב בברייתא שנאמרו ה' דברים באש המערכה: שהיא רבוצה כארי, וברה כחמה, ויש בה ממשות, והיא אוכלת לחים כיבשים, ואינה מעלה עשן, ויש לומר שהמשנה דיברה באש של הדיוט שכתוב **ונתנו בני אהרן אש על המזבח** שאף שהאש יורדת מהשמים בכ"ז מצוה להביא אש של הדיוט,

ר' חנינא סגן הכהנים אמר שראה שאש המערכה רבוצה ככלב יש לומר שזה היה במקדש שני, ואף שכתוב **וארצה בו וכבד** וקוראים ואכבדה, ורב שמואל בר אינאי למד מזה שבית שני היה חסר ה' דברים מבית ראשון: ארון כפורת וכרובים אש ושכינה ורוח הקודש, ואורים ותומים, יש לומר שהיתה אש בבית שני אך היא לא סייעה למערכה.

להסתפק אם הד' אמות הללו הם עם האמה יסוד והאמה סובב **עמוד ב** או ללא האמה יסוד והאמה סובב.

הממונה אומר הצביעו והכוונה הוציאו אצבעותיכם למנותם, ואין לומר שימנו את האנשים כמו שאמר ר' יצחק שאסור למנות את ישראל, אפילו לדבר מצוה, שכתוב אצל שאל **ויפקדם בבזק**, והכוונה שברים, ואין לומר שזה שם של עיר כמו שכתוב **אדוני בזק**, שיש פסוק נוסף **ויפקדם בטלאים**, ור"א אומר שכל המונה את ישראל עובר בלאו שכתוב והיה **מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד**, ור"נ בר יצחק אומר שעובר בב' לאוים שכתוב **לא ימד ולא יספר**, ר' שמואל בר נחמני הקשה בשם ר' יונתן שבתחילת הפסוק כתוב **כחול הים ואח"כ כתוב לא ימד ולא יספר**, ויש לבאר הוא שכשעושים רצונו של מקום לא ימד וכשאינן עושים רצונו של מקום זה רק כחול הים, ורבי תירץ בשם אבא יוסי בן דוסתאי שבידי אדם לא ימד ולא יספר אך בידי שמים יש להם מנין.

רב נהילאי בר אידי אומר בשם שמואל שהמתמנה על הציבור מתעשר שבתחילה כתוב ששאל מנה בחרסים ואח"כ כתוב בטלאים, ואין לומר שלקח משל הציבור שא"כ מה בא הפסוק להדגיש.

מה שכתוב אצל שאל וירב בנחל ביאר ר' מני שהכוונה על עסקי נחל, שהקב"ה אמר לשאל להכות את עמלק אמר שאל שעל נפש אחת עורפים עגלה בנחל וא"כ מדוע להרוג הרבה נפשות, ואם אדם חטא מה חטאה הבהמה, ואם חטאו הגדולים מה חטאו הקטנים, יצאה בת קול ואמרה **אל תהי צדיק הרבה**, וכשומר שאל לדואג סוב ופגע בכהנים, יצאה בת קול ואמרה **אל תרשע הרבה**, ועל זה אמר רב הונא כמה לא צריך לדאוג מי שיש לו סייעתא דשמיא, ששאל נכשל פעם אחת והפסיד את המלוכה, ואילו דוד נכשל ב' פעמים ולא הפסיד, ואף ששאל נכשל גם במעשה נוב, אך על מעשה אגג נאמר **נחמתי כי המלכתי את שאל**, ודוד נכשל באוריה ובהסתה שמנה את ישראל, ואין למנות מעשה בת שבע כי נפרעו ממנו על כך, כמו שכתוב **ואת הכבשה ישלם ארבעתים**, ילד, אמנון, תמר, ואבשלום, ואף שבמעשה של הסתה נפרעו שהיה מגיפה, אך לא נפרעו מגופו, ואמנם ארבעתים לא נפרעו מגופו אך באמת אמר רב יהודה בשם רב שדוד קיבל צרעת ופרשו ממנו סנהדרין והסתלקה ממנו שכינה, כמו שכתוב **השיבה לי יראיך ויודע עדותיך** ואח"כ כתוב **השיבה לי ששון ישעך**, ואמנם לדעת רב דוד נענש גם על מה שקיבל לשון הרע מציבא, אך לדעת שמואל לא קיבל דוד לשון הרע, וגם לרב שהוא קיבל לשון הרע אך נפרעו ממנו שרב אמר שכשדוד אמר למפיבושת אתה וציבא תחלקו השדה, יצאה בת קול ואמרה רחבעם וירבעם יחלקו את המלכות.

רב הונא דרש בפסוק בן שנה שאל במלכו שהוא כבן שנה שלא טעם טעם חטא ור"נ בר יצחק אמר שאולי הכוונה שמלוכלך בטיט כבן שנה, ור"נ ראה מלאכי פחד בחלומו, והוא אמר נעניתי לכם עצמות שאל בן קיש, אך שוב הוא ראה בחלום מלאכי פחד והוא אמר נעניתי לכם עצמות שאל בן קיש מלך ישראל.

רב יהודה אומר בשם שמואל שמלכותו של שאל לא נמשכה כי לא היה בו שום דופי כמו שאמר ר' יוחנן בשם ר"ש בן יהוצדק שלא ממנים פרנס על הציבור אלא אם יש לו קופה של שרצים מאחוריו שאם יתגאה אומרים לו ראה מה יש אחריך, ורב יהודה אמר בשם רב ששאל נענש כיוון שהוא מחל על כבודו, שכתוב **ויאמרו לו בני בליעל מה יושיענו זה ויבזוהו ולא הביאו לו מנחה ויהי כמחריש ואח"כ נאמר ויעל נחש העמוני ויחן על יבש גלעד**, עוד אמר ר' יוחנן בשם ר"ש בן יהוצדק שת"ח שאינו נוקם ונוטר כנחש אינו ת"ח,

דף כג ומה שכתוב **לא תקום ולא תטור** זה רק בממון כמו שכתוב בברייתא שנקימה היא שכשחבירו מבקש ממנו מגל ומסרב, ולמחרת הוא מבקש מחבירו קרדום ואומר לו שאני לא משאיל לך כמו שאתה לא השאלת לי אתמול, ונטירה היא שכשמבקש ממנו חלוק אומר לו קח ואיני כמותך שלא השאלת

לי אתמול, ולכאורה על צער הגוף לא נאסר נטירה כמו שכתוב הנעלבים ואינם עולבים שומעים חרפתם ואינם משיבים עושים מאהבה ושמחים ביסורים, עליהם נאמר **ואוהביו כצאת השמש בגבורתו**, יש לומר שרק שומר בליבו, ומה שאמר רבא המעביר על מדותיו מעבירים לו כל פשעיו היינו שמתפייס על ידי שמפייסים אותו.

שנינו שבפיס מוציאים אצבע או שתיים, ולכאורה אם מוציאים ב' ק"ו שמוציאים אחת, ורב חסדא חילק שבריא מוציא אחת אך חולה ששריריו רפויים יכול להוציא ב' כמו שכתוב חילוק זה כבריייתא שמוציאים אחת ולא ב' ודוקא בריא אך חולה יכול להוציא ב' ויחיד המוציא ב' מונים לו אחת, ומה ששנינו שלא מוציאים עם האצבע שליש ואגודל מפני הרמאים ואם הוציא שליש מונים לו ואגודל לא מונים לו ואם הוציא מכהו הממונה בפקיע, יש לפרש שמונים לו רק אחת,

רב ביאר שפקיע הוא מדרא ובאר רב פפא שזה רצועת של ישמעאלים שחתכו ראשה, ואביי אמר שהבין במה שכתוב בשקלים שבן כבי ממונה על הפקיע שזה פתילה כמו שכתוב מבלאי מכנסי הכהנים ומהמייניהם היו מפקיעים ובהם היו מדליקים, אך ממה ששנינו לוקה מהממונה בפקיע הבין אביי שפקיע הוא רצועה להלקות.

הברייתא מביאה מעשה שהכהנים רצו בכבש, ואחד קדם לחבירו בד' אמות ותקע סכין בלבו ועמד ר' צדוק על מעלות האולם ואמר, אחינו בני ישראל שמעו, שנאמר **כי ימצא חלל באדמה ויצאו זקניך ושופטיך**, אנו על מי להביא עגלה ערופה על העיר או על העזרות, וגעו כולם בבכיה, ובא אביו של ההרוג ומצאו שהוא עדיין מפרפר ואמר הרי הוא כפרתכם ועדיין הוא מפרפר ולא נטמאה הסכין, ורואים שטהרת כלים קשה עליהם משפיכות דמים, וכן נאמר וגן דם נקי שפך מנשה הרבה מאד עד אשר מילא את ירושלים פה לפה, ויש להסתפק איזה מעשה קדם שלכאורה אם המעשה של הרציחה קדם ולא תיקנו פייס, א"כ על שבירת רגל ודאי לא יתקנו, ואם נאמר ששבירת הרגל היתה קודם מה שייך לומר שקדם לו בד' אמות ונשברה רגלו, ויש לומר שקודם היתה הרציחה ולא תיקנו שחשבו שזה מקרה, אך כשראו שמסתכנים גם ממילא תיקנו פייס.

יש להקשות במה שאמר ר' צדוק על מי להביא עגלה ערופה, הרי אחד מהעשרה דברים שנאמרו על ירושלים הוא שאינה מביאה עגלה ערופה, **עמוד ב** ועוד שעגלה ערופה באה רק בלא נודע מי הכהו, וכאן יודעים מי הרוצח, ויש לומר שר' צדוק אמר זאת כדי להרבות בכיה, ומה שכתוב ששפיכות דמים קלה מטהרת כלים יש להסתפק אם זלזלו בשפיכות דמים אך טהרת כלים נשארה כשהיתה, או שטהרת כלים נעשתה להם חמורה יותר משפיכות דמים, ויש להוכיח ממה שמביאים את הפסוק של מנשה א"כ באים לומר שהם זלזלו בשפיכות דמים אך טהרת כלים נשארה כשהיתה.

שנו בברייתא על הפסוק ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים והוציא את הדשן, שאין לומר כיו"כ שפושט בגדי קדש ולובש בגדי חול אלא כתוב ולבש בגדים אחרים שהבגדים שלובש הם קודש כמו הבגדים שפשט, ומה כתוב אחרים הכוונה פחותים מהם, ולר' אליעזר לומדים מהסמיכות של אחרים והוציא שכהנים בעל מומים כשרים להוצאת הדשן, והתנא שאצל ר' ישמעאל למד שישנה את הבגדים בתרומת הדשן שבגדים שבישל העבד לרבו אינמוזג לו כוסו בהם.

ר"ל סובר שנחלקו בין בהוצאת הדשן ובין בהרמת הדשן, ולר' יוחנן נחלקו רק בהוצאת הדשן אך הרמה היא עבודה גמורה, ור"ל סובר שאינה עבודה כי אין עבודה שכשירה רק בב' בגדים, ור' יוחנן סובר שאחרי שהתורה גילתה שלובש כתונת ומכנסיים א"כ לובש גם את שאר הבגדים, והתורה כתבה **מדו בד** ללמד שיהיה כמדתו ולא נגדרת עליו, וממכנסי בד לומדים שלא ילבש בגד קודם ללבישת המכנסיים שכתוב **ומכנסי בד ילבש על בשרו**, ור"ל סובר שלומדים מדתו ממה שהתורה כתבה כתונת במילה מדו, ומה שמכנסיים קודמים לכל הבגדים לומדים מהמילה **על בשרו**, ולר' יהודה לומדים מילבש שיש ללבוש

לתרומת הדשן גם מצנפת ואבנט, ור' דוסא לומד מילבש שבגדי כה"ג ביוה"כ כשרים לכהן הדיוט, ורבי דוחה שאבנטו של כהן הדיוט אינו כשל כה"ג ביוה"כ ועוד שאין להשתמש בקדושה קלה במה שהשתמשו לקדושה חמורה

דף כד ולומדים מילבש שבגדים שחוקים כשרים לעבודה, ומוהניחם שם לומדים שהם טעונים גניזה, ולר' דוסא לומדים משם שהם ראויים לכהן הדיוט, ומוהניחם לומדים שלא ישתמש בהם ליוה"כ אחר, ולכאורה נחלקו ר' יהודה ור' דוסא אם תרומת הדשן נחשבת עבודה, ויש לומר שלכו"ע זה נחשב עבודה ונחלקו אם צריך פסוק לרבות שאר בגדים.

ר' אבין הסתפק מה הכמות של תרומת הדשן אם לומדים מתרומת מעשר שזה אחד מעשרה או לומדים מתרומת מדין אחד מה' מאות, ויש ללמוד מהברייתא של ר' חייא שלומדים בגזירה שוה והרים שזה כמו הרמת הקומץ.

רב סובר שזר חייב מיתה רק על ד' עבודות: זריקה, הקטרה, ניסוך המים והיין, וללוי חייב מיתה גם בתרומת הדשן, ורב למד מהפסוק ואתה ובניך אתך תשמרו את כהונתכם לכל דבר המזבח ולמבית לפרוכת ועבדתם עבודת מתנה אתן את כהונתכם והזר הקרב יומת, דוקא עבודת מתנה ולא עבודת סילוק, מועבדתם לומדים שחייב דוקא בעבודה תמה ולא שיש אחריה עבודה, וללוי מרבים מולכל דבר המזבח, ולרב זה מרבה רק ז' הזאות של חטאות פנימיות ושל מצורע, וללוי לומדים מהואו של וכל דבר ולרב לא לומדים מהואו, ואין לדרוש שלכל דבר המזבח זה כלל עבודת מתנה הוא פרט, וכלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט ורק עבודת מתנה ולא סילוק עמוד ב שיש לרבות מולמבית לפרוכת ועבדתם שדוקא בפנים יש הגבלה של עבודת מתנה אך בחוץ חייב גם על עבודת סילוק, ואין לומר שנאמר כך גם על עבודה תמה שזה רק בפנים ולא בחוץ ויהיה חייב בחוץ גם כשאינה תמה, כי כתוב ועבדתם שלענין עבודה תמה הפסוק עירבם.

רבא הסתפק בעבודת סילוק בהיכל אם יש לדמות לפנים ופטור על עבודת סילוק או שנדמה לחוץ וחייב, ורבא פשט מהפסוק ולמבית שזה כפנים, ואין לומר שזר שסידר את השולחן חייב כי יש אחריה סידור בזיכין ועל סידור בזיכין אין לחייב כי יש סילוק הלחם והקטרה, ואין לחייב זר שסידר את המנורה כי יש נתינת פתילה, ובנתן פתילה אין לחייב כי יש נתינת שמן, ועל נתינת שמן אין לחייב כי יש הדלקה אחריה, ועל הדלקה אין לחייב כי אינה עבודה, ואמנם למדו מהפסוק ונתנו בני אהרן אש על המזבח וערכו עצים על האש שהצתת קיסמים היא עבודה, אך הדלקה אינה עבודה.

אין לחייב זר שסידר את המערכה כי יש אחריה סידור שני גזירין ואין לחייב על סידור שני גזירין כי יש סידור אברים, ור' יוחנן שמחייב זר שסידר שני גזירין סובר שזה נקרא עבודה תמה, ורב סובר שאינה עבודה תמה.

ישנה ברייתא כדברי רב ששנינו שזריקת דם בין לפנים בין לפני ולפנים, והמזה בחטאת העוף והממצה והמקטיר בעולת העוף, והמנסך ג' לוגין מים ויין הם עבודות שזר חייב עליהם מיתה, וישנה ברייתא כלוי שתרומת הדשן ז' הזאות שבפנים ובמצורע והמעלה על המזבח בין דבר כשר או פסול זר חייב עליהם מיתה.

עושים פייס בנפרד לכל עבודה כדי שיהיה הרגש בעזרה כמו שכתוב אשר יחדיו נמתיק סוד בבית אלוקים נהלך ברגש.

ר"ג סובר שבזמן הפייס הכהנים לובשים בגדי חול שאם נאמר שעושים בבגדי קדש יהיה בעלי זרוע שיחטפו ויעבדו, ולרב ששת הם לובשים בגדי קדש שאם נאמר בבגדי חול יעבדו בטעות בהם מחמת חביבות העבודה, ור"ג הוכיח ממה שכתוב שמסרום לחזנים שהפשיטום מבגדיהם והניחו עליהם רק מכנסים,

דף כה לכאורה מדובר באלו שזכו בפייס וא"כ הפייס היה בבגדי חול, ורב ששת יבאר שזה מדובר באלו שלא זכו בפייס וכך מסתבר שאם נאמר שזה באלו שזכו בפייס, א"כ איך יתכן

שהם הניחו עליהם רק מכנסיים הרי שנינו שלא יהיה דבר קודם למכנסיים, ור"ג יבאר שבעוד בגדי חול עליהם הם לובשים מכנסי קודש, והמשיכו להפשיט בגדי חול ולא הניחו אלא מכנסיים בלבד, ורב ששת הוכיח ממה ששנינו שלשכת הגזית היתה כבית גדול עם עלייה והפייס היה במזרחה וזקן יושב במערבה והכהנים מוקפים כמו כוליאיר שהוא עיגול והממונה בא ונוטל מצנפת מראש אחד מהם וידעו שממנו מתחיל הפייס, ואם מדובר בבגדי חול לא מצוי מצנפת בהם, ויתכן לומר כדברי רב יהודה או רב שמואל בר יהודה שכהן שעשתה לו אמו כתונת יכול לעבוד בה עבודת יחיד.

אב"י מדייק ממה שכתוב זקן יושב במערבה שלשכת הגזית חציה בקדש וחציה בחול ויש לה פתח בקודש ופתח בחול שאל"כ יש בה קדושת עזרה ואין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד, ואין לומר שכולה בחול כי הרי הפייס היה כדי שיהיה הרגש בעזרה, וא"כ חציה קודש, ואין לומר שיש לה פתח אחד שאם הוא פתוח לקדש דינו כקודש כמו שכתוב הלשכות הבנויות בחול ופתוחות לקודש תוכן קודש והפתוחות לחול הן כחול, כמו שכתוב הבנויות בקודש ופתוחות לחול הן כחול ולא עושים שם פייס וא"כ מוכרחים לומר שהיו לה ב' פתחים.

משנה הפיס השני הוא מי זורק ומי מדשן מזבח פנימי והמנורה, ומי מעלה אברים לכבש הראש והרגל, ושתי הידים, העוקץ והרגל, החזה והגרה ושתי הדפנות, הקרביים הסולת והחביתין, והיין, וזכו בו י"ג כהנים, בן עזאי אמר לר"ע בשם ר' יהושע שהקריבוהו דרך הילוכו. **גמרא** הסתפקו אם היה פייס לעבודה אחת או שהיה פייס לכל עבודה ועבודה, ואין לדייק ממה שכתוב ד' פייסות היו שם ומשמע שהיה פייס אחד לכולם, שיתכן לומר שנכנסו ד' פעמים לפייס אך היה פייס נפרד לכל עבודה, **עמוד ב** וניתן להוכיח מדברי ר' יהודה שלא היה פייס למחתה אלא כהן שזכה בקטורת אומר לכהן שעמו זכה עימי במחתה, ויש לדחות שקטורת ומחתה נחשבים כעבודה אחת, וללישנא בתרא הראיה היא להיפך שמשמע שלקטורת ומחתה לא היה פייס שהם נחשבים עבודה אחת, אך לשאר דברים יש פייס נפרד, יש לומר שר' יהודה בא לחדש שלא נאמר שכיון שקטורת לא מצויה ומעשירה א"כ נתקן לה פייס בפני עצמה, אך ישנה ברייתא שהביא ר' חייא שלא הפיסו לכל עבודה אלא כהן שזכה בתמיד י"ב אחיו הכהנים נמשכים עמו.

הסתפקו האם הכהן השוחט יקבל את הדם שאם הזורק יקבל א"כ לא יקבל את כל הדם מחמת חביבות הזריקה, או שהזורק יקבל כיון שלפעמים השוחט הוא זר, ויש לדייק ששנינו לקמן שבן קטין עשה י"ב דדין לכיור כדי שיי"ב כהנים העוסקים בתמיד יקדשו את ידיהם יחד ואם נאמר שהשוחט מקבל א"כ יש כהן נוסף, כי לשחיטה אין צריך קידוש ויצטרך קידוש לצורך הקבלה, אלא מוכח שהזורק מקבל את הדם, ורב אחא בר רבא הביא ברייתא מפורשת שחט השוחט וקיבל המקבל ובא לו לזרוק.

הקרבה דרך הילוכו הוא: הראש והרגל החזה והגרה וב' ידים וב' דפנות העוקץ והרגל, לר' יוסי ההקרבה דרך הפשטו: הראש והרגל העוקץ והרגל, ב' דפנות וב' הידים החזה והגרה, ולר"ע קרב דרך ניתוחו: הראש והרגל, ב' ידים החזה והגרה וב' דפנות העוקץ והרגל, ולר' יוסי הגלילי קרב דרך עילוי: הראש והרגל החזה והגרה וב' הדפנות העוקץ והרגל וב' הידים, ומה שכתוב כל נתח טוב ירך זה רק בכמהה כחושה, רבא אומר שגם התנא של המשנה וגם ר' יוסי הגלילי סוברים שהולכים לפי עילוי הבשר, אלא שהתנא של המשנה הולך לפי גודל האברים, ור' יוסי הגלילי הולך לפי שומן האברים, הרגל קרב עם הראש שיש בראש הרבה עצמות, ולכו"ע הראש קרב קודם כמו ששנינו שראש ופדר קודמים לכל האברים ולומדים מהפסוק את ראשו ואת פדרו וערך,

דף כו מה שכתוב בפסוק נוסף פדר ללמד שנותן את הפדר על בית השחיטה ומעלהו וזה דרך כבוד של מעלה.

משנה הפייס השלישי הוא לקטורת ורק החדשים שלא עשאוה מעולם באים להפיס, והפייס הרביעי הוא גם לישנים שיפיסו מי

מעלה אברים מהכבש למזבח. **גמרא** מעולם לא שנה אדם בקטורת אמר ר' חנינא שהיא מעשירה, ורב פפא הקשה שאם לומדים את זה מהפסוק **ישימו קטורה באפך ואח"כ כתוב ברוך ה' חילו**, א"כ נאמר שגם עולה תעשיר שלפני כן כתוב **וכליל על מזבחך**, ואביי אמר שעולה מצויה יותר מקטורת.

רבא אמר שת"ח שמורה הוראה הוא משבט לוי או מיששכר שבלוי נאמר **יורו משפטיך ליעקב**, וביששכר נאמר **ומבני יששכר יודע בינה לעיתים לדעת מה יעשה ישראל**, ואף שביהודה נאמר **יהודה מחוקקי היינו שהם מחוקקים אך הם לא מוציאים שמועות להלכה**.

ר' יוחנן אמר שלא מפיסים על תמיד של בין הערביים, אלא הכהן שזכה בבוקר זוכה גם בערב, ומה ששינונו בברייתא שכשם שמפיסים בבוקר כך מפיסים בערב זה נאמר על הקטורת, ואף שכתוב כשם שמפיסים לו ומשמע על התמיד יש לגרוס לה, אך ישנה ברייתא שכתוב כשם שמפיסים לו שחרית כך מפיסים ערבית וכשם שמפיסים לה שחרית כך מפיסים לה ערבית, יש לומר שמדובר בשבת שהמשמרות מתחלפות, ולהוא אמינא שיש פייס גם בערב לא הרבו פייסות אלא שמגיעים כולם יחד בבוקר וחלקם זוכים בבוקר וחלקם זוכים לערב.

המשנה לא כדעת ר"א בן יעקב שאומר שהמעלה אברים לכבש הוא מעלה אותם למזבח, והתנא של המשנה סובר שעדיף כהנים נוספים משום ברוב עם הדרת מלך, ור"א בן יעקב סובר שזה לא מתאים להראות במקום שכונה שהעבודה היא טירחה יתירה, ורבא אמר שר"א בן יעקב לא סובר כר' יהודה שלא היה פייס למחתה, וכן ר' יהודה אינו סובר כר"א בן יעקב שלא היה פייס למעלי האברים לכבש שא"כ חסר פייסות, ואם נמצא תנא שמונה **עמוד ב** חמש פייסות זה לא כר"א בן יעקב ולא כר' יהודה.

משנה מקריבים תמיד בט' או י' או י"א או י"ב כהנים לא פחות ולא יותר, ביום רגיל הוא קרב בט' כהנים ובחג נוסף עוד כהן שבידו צלוחית של מים, בבין הערביים מוסיפים עוד ב' כהנים שבידיהם ב' גזירי עצים, ובשבת מוסיפים ב' כהנים שבידם ב' בזיכי לבונה של לחם הפנים, ובשבת שבתוך החג נוסף עוד כהן שבידו צלוחית של מים. **גמרא** ר' אבא או ר' יוחנן אמרו שניסוך המים הוא בתמיד של שחר, ששינונו במשנה שבשבת שבתוך החג ביד אחד צלוחית של מים, ואם מדובר בתמיד של בין הערביים א"כ גם בחול המועד יש עוד ב' כהנים שבידם ב' גזירי עצים, ורב אשי מוכיח את זה גם ממה ששינונו בסוכה שאומרים למנסך הגבה ירך ופעם אחת נסך על רגליו ורגמוהו כל העם באתרוגיהם וזה היה בשחרית בשעת ההלל.

שנו בברייתא שרשב"י אמר שהמקור לכך שבבין הערביים יש ב' כהנים שבידם ב' גזירי עצים שכתוב **וערכו עצים** וזה לא קשור לתמיד של שחר שהרי נאמר **וביער עליה הכהן עצים בבוקר בבוקר וערך**, וא"כ הפסוק **וערכו** נאמר על בין הערביים, ואין לומר ששניהם מדברים בתמיד של שחר ואמרה התורה לעשות פעמיים, שא"כ יש לכתוב לשון דומה **ובער ובער** אך יש לומר שאם היה כתוב **ובער** היה מספיק כהן אחד וכתוב שוב לומר שצריך עוד כהן, אך לפ"ז היה צריך לכתוב **ובער ובערו** או **וערך וערכו** אלא משמע שזה לתמיד אחר,

ר' חייא שנה שהיה פייס י"ג או י"ד או ט"ו או ט"ז ומה שכתוב שהיה י"ז זה רק אם סוברים לא כר' יהודה ור"א בן יעקב.

משנה איל קרב ב"א כהנים: בשרו בה' כהנים, הקרביים הסולת והיין בב' כל אחד מהם, פר קרב בכ"ד כהנים: הראש באחד הרגל בשנים, עוקץ בב' רגל בב' חזה באחד גרה בג' ב' ידים בב' ב' דפנות בב', קרבים בג', סולת בג', ויין בג', וכל זה בקרבנות ציבור אך בקרבן יחיד יכול להקריב לבדו בלי פייס, והפשט וניתוח בשל ציבור ויחיד שוים. **גמרא** הם שוים שהם כשרים בזר, וחזקיה לומד את זה מהפסוק **ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח שרק נתנית האש צריכה כהן אך לא הפשט וניתוח**

דף כז ואין לומר שכתוב כהן להצריך בנתינת אש ולא נמעט בהפשט וניתוח שאביי לימד את בנו ששחיטה כשירה בזר, וניתן

לומר שמה שכתוב **ואתה ובניך עמך תשמרו את כהונתכם** כולל גם שחיטה, אך יש לדרוש מהפסוק **ושחט את בן הבקר והקריבו בני אהרן הכהנים שרק מהקרבה מצוה בכהן**, ואח"כ כתוב **ונתנו בני אהרן אש למעט כהן בהפשט וניתוח**, אך יש לומר שהפסוק מצריך כאן כהן שלא נאמר שלא יעכב בה כהן כי היא זה עבודה שלא מעכבת כפרה, אלא יש למעט כהן מהפסוק **וערכו בני אהרן הכהנים את הנתחים את הראש ואת הפדר ואם מקבלה מצות כהונה מדוע יש לכתוב כהן**, אלא זה בא למעט כהן בהפשט וניתוח, ואין לומר שממעט כהן בסידור ב' גזירי עצים, שמסתבר שבא למעט בזבח עצמו, ואין לומר שממעט סידור כמותו, כי כתוב אח"כ והקריב הכהן את הכל **המזבחה** ולמדו מזה שהולכת אברים לכבש היא בכהן אך לא הולכת עצים, וא"כ סידור גזירי עצים צריך כהן, **וערכו** מיותר למעט כהן בהפשט וניתוח, אך יתכן לומר שבא להצריך כהן בהולכה עצמה, אלא יש לומר שמיעטו הפשט וניתוח מהפסוק **והקטיר הכהן את הכל ומוהקריב הכהן** לומדים שהולכת אברים טעונה כהן ולא הולכת עצים אך סידור גזירין טעון כהן, ונתנו מלמד שצריך כהן בנתינת האש, ו**מוערכו**, לומדים ב', **מבני אהרן** לומדים ב', **מהכהנים** לומדים ב', ולמדו מזה שכבש טעון ו' כהנים, ורב המנונא אמר שר"א הקשה שפסוק זה דיבר על פר שטעון כ"ד, ור"א תירץ שכתוב **על העצים אשר על האש אשר על המזבח** וזה מיותר לדרוש שבטלה נאמר עצים אש ומזבח.

עמוד ב ר' אסי אמר בשם ר' יוחנן שזר שסידר המערכה חייב וצריך לפרוק ולסדרה שוב אך קשה שאם זר יסדר שוב היא פסולה, אלא שזר יפרק והכהן מסדר, ור' זירא מקשה שעבודה שכשירה בלילה אינה פסולה בזר, ומה שאברים ופדרים פוסל בזר כי הם סוף עבודה של יום, ותרומת הדשן פסולה בזר כי היא תחילת עבודת היום, כמו שאמר ר' יוחנן שאם קידש כהן ידיו ורגליו לתרומת הדשן אינו צריך לקדש שוב שכבר קידש מתחילת עבודה, וצריך לבאר בר' יוחנן שזר שסידר ב' גזירין חייב כי הא עבודת יום, ורבא מקשה שא"כ יצטרכו פייס לסידור גזירין, אך באמת ישנה ברייתא שרבא לא ידע ממנה, שמי שזכה בתרומת הדשן זכה בסידור מערכה ובסידור ב' גזירין, ולפ"ז יוצא שעבודת יום טעונה פייס ולא עבודת לילה, ואברים ופדרים טעונים פייס שהם סוף עבודת יום ותרומת הדשן טעונה פייס בגלל המעשה שהיה, ולפ"ז רק עבודת יום ושזר חייב מיתה יש פייס ומה שזר לא חייב עליה אין פייס, ומה שיש פייס בשחיטה שכשירה בזר כי היא תחילת עבודה, ומר זוטרא או רב אשי הקשו ששינונו אמר להם הממונה צאו וראו אם הגיע זמן השחיטה ולא כתוב זמן סידור שני גזירין, ויש לומר ששחיטה שנעשתה בלילה אין לה תקנה לכן כתובה, אך לסידור עצים שיש להם תקנה בסידור מחדש.